

Risk Communication in Occupational Health: In Case of Food Safety

(การสื่อสารความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัย: กรณีความปลอดภัยทางอาหาร)

การประชุมวิชาการพิษวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 9 (NCT 9)

ดร. นลินี ศรีพวง

รองผู้อำนวยการกองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

Dr. Nalinee Sripaung, Deputy Director, Division of Occupational and Environmental Diseases (DOED),

Department of Disease Control, Ministry of Public Health, Thailand

สิ่งคุกคามสุขภาพจากการประกอบอาชีพ/จากการทำงาน (Health Hazards)

- ▶ ทางกายภาพ (Physical) – แสงสว่าง เสียงดัง ความร้อน ความเย็น ความกดดันบรรยากาศ ความสั่นสะเทือน รังสี
- ▶ ทางชีวภาพ (Biological) – เชื้อโรคต่างๆ
- ▶ ทางเคมี (Chemicals) – สารเคมีชนิดต่างๆ
- ▶ ทางการยศาสตร์ (Ergonomics) – ท่าทางการทำงาน
- ▶ ทางสุขภาพจิต (Mental Health) – ความเครียด ความรุนแรง

โรคจากอาหารเป็นสื่อ (Foodborne Diseases)

- ▶ WHO รายงานในปี 2015 ว่า ทั่วโลกมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคจากอาหารเป็นสื่อ ประมาณ 420,000 คนต่อปี
- ▶ โรคจากอาหารเป็นสื่อเกิดจากเชื้อจุลินทรีย์ พิษของสัตว์และพืช ปรสิต สารเคมีต่างๆ และสารแปลกปลอมอื่นๆ

(In the year 2015, WHO reported that foodborne diseases caused an estimated 420,000 deaths a year. The report included estimates of the burden of foodborne diseases caused by 31 bacteria, viruses, parasites, toxins, and chemicals.)

องค์การระหว่างประเทศกับการสื่อสารความเสี่ยง

การสื่อสารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการป้องกัน
และควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

(Risk communication is the one of the important tools for prevention and control of occupational and environmental diseases.)

▶ 1988, FAO & WHO

การสื่อสารความเสี่ยงเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงและปัจจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างผู้ประเมิน ผู้จัดการความเสี่ยง ผู้บริโภค และภาคีอื่นๆ ที่สนใจ

(Risk Communication as the exchange of information and opinions concerning risk and risk-related factors among risk assessors, risk managers, consumers and other interested parties.)

▶ 2012, EPSA

- การสื่อสารความเสี่ยงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยง
- เป้าหมายสำคัญของการสื่อสารความเสี่ยงทางความปลอดภัยทางอาหาร คือการทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเข้าใจในเหตุผลของการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงเพื่อความปลอดภัยทางอาหาร และช่วยให้ประชาชนมีข้อมูลในการตัดสินใจในการบริโภคในชีวิตประจำวัน

(Risk communication was an essential part of the risk analysis paradigm. The main goal of food safety risk communication was to increase understanding among various food safety stakeholders regarding the rationale behind the decisions taken to assess hazards and manage food safety risks, and to help people to make more informed judgments about the food safety hazards and risks they face in their lives.)

▶ 2016, FAO & WHO

การสื่อสารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพสำหรับความปลอดภัยทางอาหารต้องดำเนินการอย่างมีจริยธรรม
และมีความเป็นไปได้ในการส่งผลกระทบระยะยาวในการคุ้มครองสังคมจากความเสี่ยงจากอาหาร

(The effective food safety risk communication was underpinned by the ethical need to ensure that society is protected from food safety risks to the greatest extent possible.)

Contamination

&

Food Safety

**อาหารปลอดภัยจะเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง
จากการได้รับสารปนเปื้อนในอาหาร
จากการประกอบอาชีพและจากมลพิษสิ่งแวดล้อม**

ปัจจัยสำคัญต่อความปลอดภัยด้านอาหาร

- ▶ ผู้ผลิต
- ▶ วิธีการผลิต
- ▶ ผู้บริโภค
- ▶ เศรษฐกิจ
- ▶ สังคม
- ▶ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

*****ผู้ประกอบการอาชีพหรือคนงานหนึ่งคน - มีสถานะเป็นทั้งผู้ที่ทำให้เกิดโรคจากอาหารและเป็นทั้งผู้รับโรคจากอาหาร**

วิธีสื่อสารความเสี่ยง

- ▶ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)
 - มีความฉลาดทางสุขภาพ
- ▶ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากอาหาร
- ▶ เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม
- ▶ เพื่อให้เกิดจุดเปลี่ยนของสังคม

การดำเนินงานในประเทศไทย

- ▶ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน
- ▶ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
 - มีมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติดำเนินการนโยบายสาธารณะเรื่อง อาหารปลอดภัยแบบมีส่วนร่วม
- ▶ ยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ
- ▶ ความร่วมมือกับต่างประเทศตามพันธกรณีของยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศและการค้าโลก
 - **SDGs, International Convention (Rotterdam, Stockholm, Minamata), WTO**

มาตรการความปลอดภัยและกลไกทางกฎหมาย

- ▶ พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- ▶ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535
- ▶ พ.ร.บ. มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551
- ▶ พ.ร.บ. ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554
- ▶ พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535
- ▶ พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562
- ▶ พ.ร.บ. สารเคมี พ.ศ. ...
- ▶ ฯลฯ

กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ASEAN Member States (10 ประเทศ)

ข้อมูลจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์...

มีความร่วมมือของอาเซียนในสาขาอาหารและเกษตรภายใต้แผนงานการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน เพื่อความปลอดภัยของอาหาร

- ▶ ปี 2547 อาเซียนได้จัดตั้งเครือข่ายกลางด้านความปลอดภัยอาหารของอาเซียน (ASEAN Food Safety Network) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐของประเทศสมาชิกอาเซียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านความปลอดภัยของอาหาร
- ▶ ปี 2549 อาเซียนได้ให้การรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของอาเซียนสำหรับผักและผลไม้สด (ASEAN Good Agricultural Practices for Fresh Fruit and Vegetables: ASEAN GAP) เพื่อใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการผลิต การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผักและผลไม้ในอาเซียน

กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

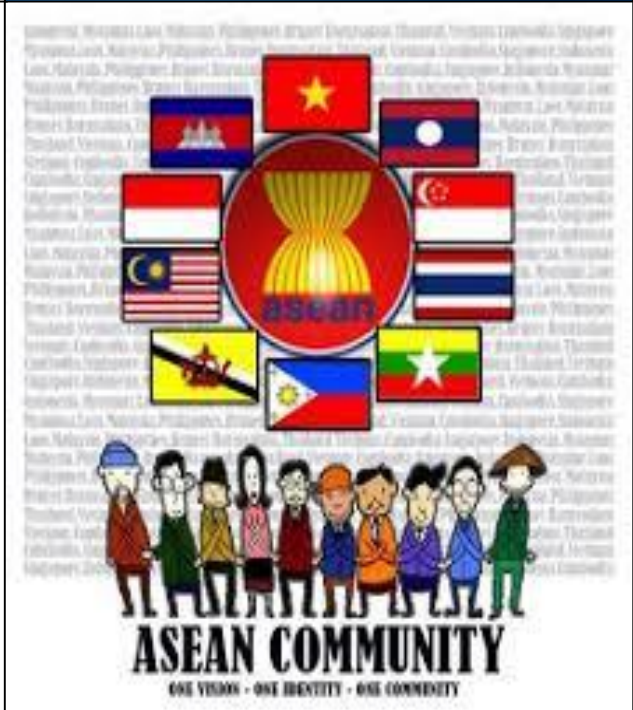
ASEAN Member States

(10 ประเทศ) (ต่อ)

ปี 2562 ...

ข้อมูลจากสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)...

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มอบหมายสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) เป็นหน่วยงานหลักในฐานะหน่วยงานกลางด้านการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) ภายใต้พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551 และเป็นหน่วยประสานการร่วมกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารทั้งในภูมิภาคอาเซียนและระหว่างประเทศตามพันธกรณีขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO)

ที่มาของภาพ: <https://www.google.com/>

ตัวอย่างความเสี่ยงความปลอดภัยทางอาหารกับการประกอบอาชีพ

- ▶ ความเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อโรคจากคนงานที่ป่วย
- ▶ ความเสี่ยงต่อการได้รับสารพิษจากราในอาหาร
- ▶ ความเสี่ยงจากการได้รับสารพิษจากเห็ดพิษในอาหาร
- ▶ ความเสี่ยงต่อการได้รับสารเคมีจากระบวนการผลิตอาหารและน้ำดื่ม
- ▶ ความเสี่ยงจากการได้รับสารเคมีจากวัตถุดิบที่มาทำอาหาร (รวมน้ำดื่ม) (จากการเพาะปลูกโดยใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จากการเพาะปลูกในที่ที่มีสารเคมีเป็นพิษ จากการใช้สารเร่งฮอร์โมน ฯลฯ)
- ▶ ความเสี่ยงจากภาชนะบรรจุอาหารและน้ำดื่ม

กรณีศึกษา (Case Study)

▶ การเลือกข้อมูลในการสื่อสาร

กรณีตัวอย่างการได้รับเบนซีน (Benzene) (สารก่อมะเร็งเม็ดเลือดขาว) จากอากาศ อาหารและน้ำดื่มในพื้นที่ปนเปื้อน

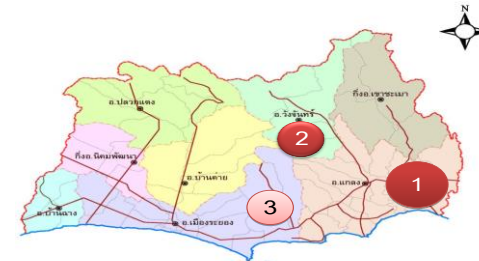
เมตาโบไลต์ของสารเคมี	จำนวนคนที่ตรวจ ปีศาจ	ค่าในปัสสาวะเกินค่ามาตรฐาน ของอังกฤษ (1,400 ไมโครกรัม/กรัมครีอะตินีน)	ค่าในปัสสาวะเกินค่ามาตรฐาน ของอเมริกา (500 ไมโครกรัม/กรัมครีอะตินีน)
t,t-muconic acid	2,082	91	329

กรณีศึกษา (Case Study) (ต่อ)

- ▶ การปลูกข้าวมีโลหะหนักผสมอยู่?
- ▶ สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในการเกษตรปนเปื้อนในอาหาร?
- ▶ โรงงานทำกระเจมึกรวดและปรอทปนเปื้อนในอาหาร?
- ▶ คนงานเก็บขยะทานอาหารปนเปื้อนเชื้อโรคและสารเคมี?
- ▶ ชาวประมงมีตะกั่วผสมในอาหาร?

แผนที่แสดงลำดับอำเภอที่พบสารหนูที่มาก 3 ลำดับแรก

ที่มาของภาพ: <https://www.google.com/>

กรณีศึกษา (Case Study) (ต่อ)

- ▶ ทำอาหารใส่โฟม มีสารอันตรายปนเปื้อนในอาหาร?
- ▶ ทำขวดพลาสติกใส่น้ำดื่ม มีสารอันตรายปนเปื้อนในน้ำดื่ม?
- ▶ ใช้ภาชนะที่มีเทฟลอน มีสารอันตรายปนเปื้อนในอาหาร?
- ▶ ใช้ภาชนะพลาสติกใส่น้ำส้มพริกแดง มีสารอันตรายปนเปื้อนในอาหาร?
- ▶ ใช้ภาชนะพลาสติกใส่อาหารร้อน มีสารอันตรายปนเปื้อนในอาหาร?

ที่มาของภาพ: <https://www.google.com/>

การสื่อสารความเสี่ยง เพื่อสร้างความปลอดภัยทางอาหาร

- ▶ เพื่อให้เกิดความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)
 - มีความฉลาดทางสุขภาพ (มีอะไรเสี่ยงต่อการได้รับพิษและอันตรายจากการประกอบอาชีพ หลีกเลียงอย่างไร ถ้ายังต้องเสี่ยงจะมีวิธีลดความเสี่ยงหรือป้องกันอย่างไร)
- ▶ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากอาหาร (การประกอบอาชีพอาจมีความเสี่ยงต่อการมีอาหารปนเปื้อนหรืออาหารเป็นพิษที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ อาจป่วย พิการ หรือเสียชีวิต ครอบครัวลำบาก)
- ▶ เพื่อให้เกิดมีกระบวนการมีส่วนร่วมทุกระดับในประเทศและความร่วมมือนานาชาติ (มีความร่วมมือ มีมาตรการทางสังคม มีมาตรการความปลอดภัยและกลไกทางกฎหมาย เพื่อช่วยกันลดความเสี่ยง ป้องกันความเสี่ยง)
- ▶ เพื่อให้เกิดจุดเปลี่ยนของสังคม (เปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยง ช่วยกันสร้างวัฒนธรรมใหม่ในสังคม)

ตัวอย่างการสร้างความตระหนัก (Awareness)

เพื่อยอมรับการถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างความรอบรู้

การตรวจสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเลือดเกษตรกร

ด้วยกระดาษทดสอบพิเศษ (Reactive Paper) สื่อสารความเสี่ยงอะไร?

ต้องการให้เกิดจุดเปลี่ยนด้านใด?

แผ่นเทียบสีมาตรฐานสำหรับแปลผลโคลินเอสเตอเรส
ของ
กระดาษทดสอบ "REACTIVE PAPER"

ไม่ปลอดภัย

มีความเสี่ยง

ปลอดภัย

ปกติ

ที่มาของภาพ: <https://www.google.com/>

สวัสดีค่ะ

ที่มาของภาพ: <https://www.google.com/>